

Delavska Pravica

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek pop., v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva c. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 1.— ~ Cena: za 1 mesec Din 5.—, za četrlet let Din 15.—, za pol leta Din 30.—; za inozemstvo Din 7.— (mesečno) — Oglasi: po dogovoru

Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo Delavske zbornice, Miklošičeva cesta 21, L. nad. Telefon 2265. — Štev. čekovnega računa 14.900

Mirni sredi viharja

Občni zbor naše Jugoslovanske strokovne zveze je zapustil v naših tovariših vseh strok globok vtis. Počutili smo se res kot ena družina, ki se je zbrala okoli skupnega ognjišča, pa se zopet okreplila za nadaljnje delo in borbe. Kljub težkim časom niso bila naša lica potrta, ampak iz vseh je sijalo veselje poguma. Bila je resna debata, toda nobenega praznega prerekanja, ampak prisrčna harmonija, kakor že dolgo ne v toliki meri. Kaj je vzrok?

Krščansko socialistično delavstvo in njegovi prijatelji so sredi splošne zmede našega časa ohranili svoj mir in svojo smer, ki vodi k cilju počasi, a sigurno. Ostali smo na tleh krščanske kulture, proti kateri divjajo danes obnoreli fašistični nacionalisti, in dobro vemo, da se temelji te kulture ne bodo omajali, naj fašizem začas še tako triumfira. Končno bo le zbeganemu človeštvu zopet zasijal ideal osebnosti svobode, socialne pravičnosti in človeškega bratstva kot edino možna podlaga srečni družini narodov na zemlji. Človeštvo se po nacionalistični blaznosti ne bo dalo vreči za dva tisoč let nazaj v poganstvo, ko je sila pesti bila nad močjo duha, ko je pravica bila na strani močnejšega in ko je močnejši živel od zatiranja malih. Vemo, da bo po noči te moralne zablode zopet zavladal dan, ko bodo resnice nazareškega Mojstra zopet ogrevale svet še močnejše ko preje. V tej veri smo mirni in dobre volje in se čutimo na trdnih in varnih tleh, ko butajo z vseh strani v nas valovi sodobnega kaosa.

Človeštvo je ta kaos vseskozi zaslužilo. Krščanstvo je postajalo zadnja stoletja čedalje bolj gola firma, pod katero se je večji del družbe vdajal najhujši sebičnosti, lakomnosti in izkoriščanju. Mesto Boga, ki je bil na jeziku, so vladale banke in Kristusove zapovedi so se morale umakniti pravilom borzne igre, kapitalističnih goljufij in trikov ter političnega varanja. Krščanstvo vodilnih slojev je bilo gola hinavščina, laž in krinka. Postalo je fraza in dekoracija, medtem ko so dejanja bila čisto poganska. Brezmejna lakomnost male »višje« plastje je dovedla do tega, da so danes ogromne mase ljudstva brez dela in zaslužka. Hujše in grše se ni še nikoli nihče pod krinko krščanske kulture rogal Bogu in Kristusu ko hinavska kapitalistična družba 20. stoletja. Poganstvo, ki ga je praktično izvajala in izživljala, se sedaj maščuje nad njo v obliki poganskega nacionalizma, katerega so se oprijele mase in ki grozi v resnici pokopati kulturo. Zagrnil bo vse, tudi slabe, gnile in trhle stebre evropske civilizacije, ki se bodo zrušili, dobro pa, ki ga bo ta val začas pod seboj zakril, bo po hudi preizkušnji zopet vstalo v še večji moči in čistosti. Zakaj načela svobode,

Važna razsodba vrhovnega sodišča delavskega zavarovanja

Že v zadnji številki »Delavske Pravice« smo na kratko poročali o zelo važni razsodbi vrhovnega delavskega sodišča o pravicah do porodniške podpore članom in svojcem v pasivnem članstvu. Iz te razsodbe je jasno razvidno, da imajo pravico do porodniških dajatev člani in njihovi svojci tudi če na dan poroda niso aktivni člani zavarovanja, le da so bili pred porodom zavarovani in to v **zadnjem letu 10 ali v zadnjih dveh letih 18 mesecev** in da od dne, ko so prenehali biti zavarovani pa do dne poroda ni poteklo tri odnosno 6 tednov, kakor to določa § 56 zakona o zavarovanju delavcev.

Ker smo se s tem vprašanjem bavili v »Delavski Pravici« št. 11 in 14 iz l. 1933, se nam zdi potrebno, da se sedaj, ko imamo v tem vprašanju popolno jasnost ponovno vrnemo k tej važni zadevi, zlasti še, ker se razsodba vrhovnega sodišča delavskega zavarovanja popolnoma zлага s stališčem, ki smo ga zavzeli tedaj v »Delavski Pravici«. Razsodba ima zlasti veliko važnost za svojce zavarovanih članov. Dosedaj je imela svojka zavarovanega člana pravico do porodnih dajatev, to je babiške pomoči, podpore za opremo novorojenca, zdravlil in zdravniške pomoči le, če je bil član na dan poroda zavarovan. Če ni bil na dan poroda zavarovan, ni imela svojka nobenih pravic do gorenjih dajatev, pa četudi je bil član pred prestankom zavarovanja deset ali več let nepretrgoma član zavarovanja.

Samo ob sebi je razumljivo, da je bilo tako tolmačenje zakona krivično in protisocialno, posebno, ker je v današnjih gospodarskih razmerah delavec vsak dan v nevarnosti, da izgubi delo. Imamo slučaje, ko je bil delavec po večletni zaposlitvi eden ali dva dni pred porodom svoje žene odpuščen iz službe. Vprašanje porodniških podpor je v pasivnem članstvu po § 56. sedaj urejeno tudi z navodili za izvajanje novega statuta Središnjega urada za zavarovanje delavcev, ki določa:

Pasivni člani iz naslova § 56. zak. o zav. del. imajo pravico do minimalne bolniške pod-

pravičnosti in vzajemnosti, kakor jih je človeštvu prižgal kot večne svetilnike Kristus, ne bodo nikoli delj časa zatemnjena in še skozi najgostejšo meglo bodo sijala zdravim ljudskim srcem kot sigurna znamenja obnove in vstajenja.

Ker to vemo, se ne damo od nikogar in ničesar zbegati. Mirno čakamo po sedanjih zmedah jasnega dne lepše bodočnosti družbe, ki bo slonela na krščanskih in socialnih načelih.

pore po § 45. istega zakona, v katero se uvršča tudi porodniška podpora po zakonu z dne 5. decembra 1931. Zakon z dne 5. decembra 1931 je spremenil § 45 in 49 zak. iz leta 1922, s katerim se je podaljšal karenčni rok in istočasno znižale porodniške dajatve. Sedaj nastane vprašanje, kaj bo z onimi slučaji, ko je bila članom oziroma svojcem odklonjena porodniška podpora. Vsekakor imajo prizadeti pravico, da jim OUZD naknadno povrne, kar jim je pripadalo po zakonu, ker ni bilo nikake zakonske odredbe za ukinitve teh dajatev, ampak le napačno tolmačenje zakona.

Pri tem pa je treba omeniti, da so se v letu 1933 zvišali prispevki za bolniško zavarovanje, medtem ko so bile že eno leto preje znatno znižane porodniške dajatve. Na eni strani zvišanje prispevkov, na drugi pa znižanje dajatev je znak slabega gospodarstva v zavarovanju samem. Vemo, da je sedanja gospodarska kriza močno zadela naše socialno zavarovanje, vemo pa tudi, da bi se marsikje dalo kaj prihraniti. **Če je kriza, naj bo kriza za vse, ne pa samo za zavarovance.** V našem socialnem zavarovanju jih imamo mnogo, ki kljub krizi prejemajo težke tisočake, medtem ko delavec v času najhujše stiske nima ničesar.

Skupščina glavne bratovske skladnice

V petek, dne 9. t. m., se je vršila v Ljubljani v dvorani Delavske zbornice predkonferenca delavskih delegatov pod vodstvom podpredsednika Glavne bratovske skladnice tov. Fr. Šobra. Na tej seji so se pretresale vse točke dnevnega reda za glavno skupščino. Delavska delegacija je k vsaki točki stavila svoje pripombe, ki se v glavnem tičeje le zavarovanih članov, ter pripravila ves potreben material za skupščino, katera se je vršila v soboto 10. t. m. ob 10 v istem prostoru.

Ker je bil predsednik glavne bratovske skladnice zadržan, je vodil skupščino podpredsednik. Prva točka dnevnega reda so bila poročila odbora in nadzorstva, nakar so sledile ostale točke in sicer:

1. Prispevki za pokoj. blagajno so se s 1. junijem zvišali od 13% do 14%, kar bo znašalo za II. kategorijo mesečno 59.50 Din, za nižje kategorije pa sorazmerno manj. Do tega je privedel gl. brat. skladnico težak finančni položaj, v kakršnem se že dalj časa nahaja.

2. Odobril se je enotni pravilnik za zobozdravljenje, kateri se mora najmanj z 50% izvajati po vseh kraj. brat. skladnicah.

3. Pri slučajnostih je delavska delegacija

Poročila z delavskih bojišč

Rudarji

Huda jama. Zares, čuda ustvarja delavska zavest. Zavest, da spadaš k pokretu, iz katerega rasteš, kremeniti, nesebični značaji. In vsak, ne samo delavec, ampak tudi kmet in obrtnik, ki podpira naše delovanje, lahko kljub raznim naltolčenjem s ponosom odgovarja: spadam ne med kolarje ne med izkoriščevalce, ampak v krog ljudi, ki so pripravljani sami trpeti zato, da koristijo celoti, da pomagajo najbolj zatiranim, katere visoka družba omalovažuje, so pa po božjih in naravnih postavah enakovredni ljudje. To enakovrednost pa jim je vzela krivična človeška družba. Naša naloga pa je in ostane, boriti se za enakovrednost. Tega se tudi naši tovariši po večini zavedajo. Veliko je naših tovarišev, ki imajo mala posestveca, bili so odpušteni od rudnika. Jasno je, da oni, ki ima kravico, ne more s tem preživljati cele družine, saj danes tarnajo celo kmetje s petkrat ali tudi osemkrat večjim posestvom. Ali zavest, da spadajo še vedno v krog tistih tovarišev, s katerimi so poprej trpeli, to je v organizacijo, ta zavest jim je ostala. Kljub težkemu položaju prispevajo svoj mesečni prispevek ter prihajajo na sestanke in z zanimanjem čitajo »Del. Pravico«. Edino izjemo delajo nekateri, ki so boljše situirani in jim ni treba skrbeti, kaj bodo jutri jedli. Ti pa menda menijo, da spadajo že med kapitaliste. Tovariši pa, katere vse nas mori skrb za življenje naših družin, ostanimo si zvesti tovariši in prav tako zvesti člani organizacije.

Zagorje ob Savi. V nedeljo 25. junija se bo vršil članski sestanek Strokovne zveze rudarjev. Vršil se bo v dvorani združnega doma po osmi maši. Dolžnost vseh članov je, da se sestanka sigurno udeležijo. Na ta sestanek naj pridejo tudi člani mladinskega odseka! Če ima kdo kako drugo pot, naj to preloži za poznejši čas. Disciplina in naša volja naj pokažeta, da smo na mestu, zato naj vsak opozori tudi svojega tovariša na ta sestanek. Predaval bo načelnik JSZ tovariš Srečko Zumer iz Ljubljane. — Vsak član naj prinese s seboj člansko legitimacijo. Na sestanku se bo tudi obravnavalo poslovanje in redno plačevanje članarine. Kdor se bo želel fotografirati za člansko legitimacijo, bomo to uredili po sestanku. Na sestanku so vabljeni tudi drugi, nam naklonjeni tovariši, ki se žele pridružiti našemu kršč. soc. gibanju. Kdor se iz kakršnihkoli razlogov, bodisi da je brezposeln ali upokojenec, ne more organizirati, naj naroči vsaj naš list »Delavska Pravica«. »Delavska Pravica« je sicer nalepljena na javni oglasni deski, kdor si jo pa želi kupiti, jo pa dobi pri tovarišu Verstovšku vsako nedeljo po osmi maši. Tovariši! Vsi, ki ste naročniki »Delavske Pravice«, jo tudi vestno prečitajte in spravite, ker v mnogih primerih lahko koristi in jo imate pri roki, uredništvu pa ni potreba enih in istih stvari večkrat razpravljati in ponavljati. V nedeljo pa vsi na sestanku Strokovne zveze. — V soboto bo kot običajno redni sestanek mladinskega odseka.

stavila več predlogov za korekturo gotovih členov novega pravilnika in to: a) da se karenčna doba zniža od 10 nazaj na 5 let; b) da naj bo dosežena cela pokojnina z 30 leti članstva in 55 leti starosti ne pa 35 let članstva in 60 let starosti; c) da se članom, ki imajo polno karenčno dobo, prizna pokojnina brez dokazane trajne onemoglosti; d) da se člani, ki so vsled redukcije izgubili delo, pa imajo okoli 20 let članstva ter so stari nad 45 let upokoje, ne pa da se mečejo kot brezposelni na cesto.

4. Glede nezgodne rente se je zahtevalo, da se prizna v slučaju nezgode članu ponosrečencu ista renta, ki mu pripada, ne glede na dobo članstva, t. j. tudi tedaj, ako se delavec ponosreči že v prvih dneh službe, ne pa da je deležen samo oni, ki ima 1 leto članske dobe, kakor to predpisuje nov pravilnik.

Stavile so se še razne druge zahteve, toda kdaj in v kolikoli bodo ugodno rešene, še ne moremo poročati.

Trbovlje. (Glad.) V drugi polovici junija delajo samo pet delavnikov, deset dni pa nimajo nikakega zasluzka. Dajte jim dela in zasluzka, da prežive sebe in družine!

Kleparji

Ljubljana. Od približno 150 delavcev v kleparski inštalaterski in monterški stroki v Ljubljani je brezposelnih okrog 60. V sredi poletja tako veliko število brezposelnih! Kaj bo na jesen in zimo? Pa tudi tisti, ki imajo danes še delo, naj o tem razmišljajo, kajti nihče ne ve, kdaj se bodo znašli med onimi, ki danes zamen iščejo dela. Kako ti ljudje živijo? Tu in tam s kakim popravilom ujamemo par dinarjev. Mojstrom seveda to ni prav in zahtevajo z vsoto trdoto, naj se »sfušanje« odpravi in najstrožje kaznuje. Res, da to ni prav, toda sila kola lomi in vprašanje je, kaj bi storil kateri od mojstrov, ako bi bil dva ali tri mesece brez zasluzka. Sicer je to danes splošen pojav in vse stroke trpijo radi gospodarske krize, posebno gradbena sezona popolnoma počiva. Na eni strani kriza in brezposelnost, na drugi pa velik del tovarišev dela 12 in še več ur na dan, ob nedeljah in praznikih, prevzemajo akordna dela, pri tem pa prav nič ne pomislijo na one, ki na ulici zamen čakajo na kakšen zasluzek. Na Dukičevem bloku so se od tvrde Korn v zadnjem času vršila dela vse nedelje in praznike. Ali bi ne bila pravična in tovariška njihova zahteva: nobenega nadurnega dela in dela ob nedeljah in praznikih, dokler je samo en tovariš od te stroke brezposeln? Ako nimajo za to smisla delodajalci, vsaj mi sami bi morali razumeti, da s tem delamo svojim tovarišem veliko socialno krivico. Razmere kričijo po rešitvi, otroci zahtevajo kruha! Zato je v interesu nas vseh: nobenega nadurnega dela in dela ob nedeljah in praznikih, povsod pa, kjer bi se to zahtevalo, zahtevajmo, naj se vzamejo na delo brezposelni tovariši! — Brezposeln klepar.

Oblačno delavstvo

Škofja Loka. Delavstvo tovarne »Šešir« je bilo pred leti enotno organizirano v JSZ. Potom organizacije si je delavstvo tedaj priborilo mnogotere ugodnosti. Ker je bilo delavstvo mnenja, da jim priborjenih ugodnosti ne more nihče več odvzeti, je začelo opuščati organizacijo. Prav tako je polagoma izgubljalo svoje ugodnosti v tovarni. Položaj delavstva se je stalno slabšal, razmere v tovarni pa so postajale vedno neznošnejše. Delavstvo je bridko občutilo posledice svoje brezbriznosti in preživelo težko preizkušnjo. Ni treba, da bi naštevati udarce, ki jih je bilo deležno delavstvo, ampak naj zadostuje le, če ugotovimo, da so se plače v zadnjih letih znižale čez 50%. — Delavstvo je končno spoznalo, da ga taka pot pelje naravnost v pogubo in da bo le združeno moglo braniti svoje gmotne interese. Na zborovanju, dne 8. junija 1933, se je zbralo nad 80 delavcev in delavki omenjene tovarne, ki so podali enodušno izjavo za pristop v strokovno organizacijo in bodo odslej znali ceniti enotnost v borbi za interese posameznika kakor celote. Vodstvo tovarne se baje zanima za to nepričakovano gibanje delavstva in bi rado ugotovilo, kdo je dal delavstvu pobudo za ta korak. Pobudo, da se delavstvo organizira, ni dal nihče drugi kot razmere same v tovarni, ki so za delavstvo čestokrat skrajno neznošne. Upamo in želimo, da bo vodstvo tovarne razumelo pravico skupnosti, ki jo ima delavstvo v zaščito svojih gmotnih in socialnih interesov, kakor jo imajo vsi drugi stanovji, med temi tudi delodajalci. Delavstvo pa se ni organiziralo zgolj zato, da zaščiti svoje gmotne interese v tovarni, temveč, da si to pribori in uveljavi tudi v javnosti in družbi. Zato delavstvo ni in nikdar ne bo po svoji stroki organizaciji stavljal pretiranih in neupravičenih zahtev. Delavstvo zna upoštevati razmere časa in se tudi prilagodi neugodnim gospodarskim razmeram. Če so pa dane možnosti, potem pa se delavstvo zaveda, da mu za njegovo pošteno delo pripada pošteno plačilo, ki naj mu omogoča človeka vredno in dostojno eksistenco. Te pravice mu ne sme nihče odrekati. Ponovno poudarjamo, da se je delavstvo omenjene tovarne organiziralo zato, da ščiti svoje interese in da kolektivno izravnava svoja pereča vprašanja v podjetju. Želimo, da bi imela organizacija v pod-

jetju čim manj posla. Organizacija je vselej pripravljena, da nastale spore in nesporazumljenja, ki izvirajo iz delovnega razmerja med delavstvom in podjetjem, mirnim potom izravnava. Delavstvo, ki dosedaj še ni pristopilo k organizaciji, pa naj ve, da je vsak neorganiziran delavec sokriv za vse krivice, ki jih mora trpeti. Zato vsi v organizacijo, da bo veriga sklenjena in da skupnost ne bo trpela.

Viničariji

Greh samo do žepa! Vkljub vsem prošnjam in intervencijam neki viničar že pet let ni dobil svoje plače. Žadeva je morala pred viničarsko komisijo, kjer je njegov zastopnik iz predloženih zapisnikov izračunal, da mu kmet dolguje na zasluzku kar celih 4000 Din. Vse navzoče, ki so poprej zatrdjali, da se vsakemu delavcu mora dati kar mu gre, je tolika vsota osupnila. Kaj si mislite, da naj bi viničar po njih mnenju videl toliko denarja, kaj pa še, da bi ga imel? Začeli so ugovarjati in siliti v viničarja, naj vsaj polovico te vsote kmetu odpusti, kajti s tem bi se reklo vinogradnika naravnost oguliti. Dobili so odgovor, da je viničar radi neizplačanega zasluzka vseh petih let, gotovo še mnogo bolj oguljen, kot si oni to sploh morejo predstavljati. Ni postave, katere bi komu dovoljevala, da delavec ni treba plačati. Iz krščanskega stališča je zasluzek delavcem zadrževati in odtrgovati vnebovpijoč greh. Nato pa se je nekako v imenu vseh oglasila mati županja in odločno dostavila: »Resnica, to je greh, hud greh, toda, če pa bomo mi viničarje v redu in bolje plačevali, tedaj bo njim bolje šlo, nego nam.« Torej! Greh je samo tako daleč, dokler ne zadene ob žep, potem pa nič več, ker bi potem, ako bi to veljalo tudi za žep, moglo povzročiti blagostanje tistim, ki se jim pravi proletarji, oziroma delavci. Zapovedi krščanstva se upira lastni jaz in profit. Taki so v večini vsi delodajalci. Na zunaj so pobožnjaki, teoretično kristjani, praktično pa pogani, skrivajoč se za izgovore krize, gospodarskih interesov, rentabilnosti, racionalnosti itd.

Vsak naj pometa pred svojim pragom! Posobne interese imajo ravno šafarji pripovedovati o nas viničarjih, kakšni smo. Zadnji dopis iz Kapelje je točno povedal, zakaj nas ravno šafarji najhujše denuncirajo proti praviim gospodarjem. Priznavamo, da so tudi med nami ljudje s slabostmi, posebno bolj pa še med šafarji in vinogradniki. Vendar mi nikdar nismo trdili, da so potem vsi slabi. Znano nam je v mnogih primerih, kako so šafarji (ne viničarji) okradli in goljufali svoje službodajalce, kako so nastopali pijani in nasilni, da neštetihi nemoralnosti ne omenjamo. Pa zato ne trdimo nikdar, da so vsled tega vsi šafarji taki. Torej gospodje šafarji, ravnajte se po našem zgledu in obsojajte samo tiste, ki so v resnici slabi, ozrite se pri tem pa najprej v svoje vrste.

Boj za pravico. Viničarka Nemeč Apolonija ni dobila že tri leta izplačanega svojega zasluzka. Vinogradnica g. Purg Terezija ji je dolgovala do danes celih 158 težakov ali 790 Din. Dne 17. junija se je pri županstvu občine Podlehnik vršila tozadevna razprava viničarske komisije, ki je prinesla za viničanko popoln uspeh. Dobi svoj zasluzek in vinogradnica se je obvezala, da jo tudi nadalje obdrži v službi.

Delavsko združništvo

Gradbena zadruga »Delavski dom«, r. z. z. o. z. v Ljubljani, bo imela svoj VI. redni občni zbor 28. junija ob 19.30 v društvenem prostoru v Delavski zbornici, I. nadstropje, v sobi JSZ, s sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Čitanje poročila o izvršeni reviziji po Z. Z. v letu 1932. 3. Poročilo načelstva. 4. Poročilo nadzorstva in odobritev računskega zaključka za leto 1932. 5. Volitev načelstva in nadzorstva. 6. Slučajnosti.

Ker je za sedanje gospodarske razmere delovanje naše zadruge velike važnosti, vabimo vse člane na sigurno in točno udeležbo. Načelstvo.

NAROČI BESEDO!

Stavbinski delavci

Skupina pleskarjev, sobo- in črkoslikarjev

Ljubljana. Vse neorganizirane tovariše pozivljemo, da se včlanijo v naši strokovni skupini. Le na ta način bo naše delo v resnici moglo roditi boljše rezultate, v katerem se nahajamo. Naj ne bo nikogar, ki bi omahoval in odlašal s pristopom v naše vrste. Pričakujemo, da opustite vse osebne pomisleke in nasprotstva, ki jih nekateri goje do naše skupine. — Vse delo, ki ga vršimo, skušamo izvršiti v dogovoru z gg. mojstri in smo v tem pogledu imeli z njimi 8. junija skupno anke-to. Od mojstrov so bili navzoči kot delegati gg.: Košak, Rožič, Šušteršič, Černe, Špeletič, Mann, Bricej in Strukelj. Našo skupino je zastopal skupinski odbor s tov. Novakom kot predsednikom. Poleg ostalih odbornikov je bil navzoč tudi tov. Prepeluh od tvrde Brunčič. Sestanek je potekel vseskozi zadovoljivo in pokazal, da si z mojstri nismo v pogledu dela mnogo narazen. Večina je bila mnenja, da je v tej stroki možno edino skupno sodelovanje z mojstri in le na ta način boljše našega položaja. Mojstri so v tem pogledu obljubili vso pomoč, ker smatrajo, da bo to skupno delo tudi v njihovo korist. Med drugim bodo mojstri priporočali svojim pomočnikom, da pristopijo v organizacijo. — Vršili se bodo redni tečajji, na katerih bodo mojstri in nekateri pomočniki predavali o delu, o slikarstvu, pleskarstvu in črkoslikarstvu. Naša skupina že dela na teh načrtih, ki se bodo izvedli skupno. Ti tečajji bodo vsem v korist, ker si bo vsakdo lahko izpopolnil znanje v tej stroki. Tovariši! Vsi v naše vrste, da si v skupni pomoči eden drugemu pomagamo in podpiramo naših težavah! V ta namen sklicujemo širši članski sestanek, ki se bo vršil v četrtek 6. julija ob 18 v mali dvorani Delavske zbornice.

Kemični delavci

Moste. Na sestanku Strokovne skupine kemičnih delavcev, ki se je vršil v sredo, dne 14. junija 1933, se je razpravljalo predvsem o važnosti delavskih obratnih zaupnikov z ozirom na volitve, ki so se vršile v petek, dne 16. junija. Dalje se je razpravljalo o morebitnih redukcijah oziroma dopustih nekaterih delavcev. Strokovna skupina kemičnih delavcev je odločno proti vsaki redukciji, dokler podjetje ne dokaže stvarnih razlogov.

Na sestanku je bil prečitan tudi članek v »Delavcu« z dne 10. junija t. l., v katerem je nekdo iz kemične tovarne zbral vse demagoške sposobnosti in duševno plitkost. Zaključek tej demagogiji pa je napisal neki —In, ki pravi: »Položaj se za delavstvo kemične tovarne ne bo zboljšal, ker je razcepljeno v dve organizaciji. Delavstvo je bilo organizirano petnajst let enotno v marksistični organizaciji. Krivdo za bodoče neuspehe naj nosi Jugoslovanska strokovna zveza, ki je smatrala za potrebno, to delavsko skupnost in enotnost razbiti v korist gospodarjev. Ko so kemični delavci brezposelni gladovali, so se pritepli do njih in z različnimi obljubami izvršili zločinsko delo.«

Če je ta —In sodrug Jakomin, strokovni tajnik Splošne delavske zveze, ga zelo pomilujemo. Pa naj bo že kdorkoli, sodnik ne bo nikoli, kajti če bi imeli take sodnike, potem bi ljudi, ki se trudijo, da delavstvu pomagajo v času bede, zaprli, pustili pa bi tiste, ki so delavstvo goljufali za krvavo zasluženi denar. Če pa smatra sodrug —In za zločin to, ker se je kemično delavstvo organiziralo v JSZ, potem mu moramo povedati, da ima marksistična organizacija takih zločinov veliko na vesti. Navajamo le en primer. V Združenih papirnicah obstoja že nad 30 let enotna delavska organizacija pod okriljem JSZ. Ni nam potreba navajati vseh ugodnosti, ki jih je delavstvo v papirnicah izvajalo potom JSZ. Kljub temu pa so čutili marksisti potrebo, da enotnost papirniškega delavstva razbijajo. JSZ je delavstvo kemične tovarne samo poklicalo in se ni organiziralo z namenom, da razbije enotnost delavstva, ampak, da to enotnost upostavi, ker je bilo kemično delavstvo tedaj skoraj docela neorganizirano. »Vso odgovornost za bodoče neuspehe nosi JSZ.« Tako meni sodrug —In. Gospodje marksisti naj rajši povedo, kdo je to odgovornost nosil doslej, ko je bilo delavstvo enotno organizirano, kakor trdi pisec v »Delavcu«.

JSZ se ne straši nobene odgovornosti, ker je njeno delo vseskozi pošteno. Vsak količnik zaveden delavski voditelj pa mora vedeti, kdo nosi odgovornost neuspehov. Tisti, ki tega ne ve, naj se uči spoznavati današnje razmere, ki zahtevajo treznih, objektivnih in resnih delavskih voditeljev,

Doma in po svetu

Narodna skupščina je v celoti, kot je bil predložen, sprejela zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o likvidaciji agrarne reforme. Več poslancev je bilo proti temu zakonu in so ugotovili, da s tem zakonom agrarna reforma ne bo likvidirana, marveč se ustvarja nova reforma tega vprašanja. Radi tega so tudi glasovali proti.

Senat razpravlja o agrarni reformi. Ker je narodna skupščina sprejela predloženi osnutek zakona o likvidaciji agrarne reforme, ga je pretresal še senat. Senator dr. Mažuranič je prav tako zavračal predlog in je rekel, da predlog ne ustvarja samo novega agrarnega objekta, ampak ustvarja nove, pri katerih sploh ne gre za vprašanje, kdo jih obdeluje. Med drugim je ugotovil, da bodo od teh sprememb imeli največjo korist tuji državljani, medtem ko bodo naši ljudje imeli le malo koristi. Tudi senat je sprejel osnutek zakona brez vsake izpembe. Proti so glasovali člani Nar. kluba.

Kolonizacija v Jugoslaviji. Minister za šume in rude je predpisal nov postopek o kolonizaciji, ki se bo izvršila na področju šumske uprave v Sarajevu in Banja luki. Prošnje za dodelitev ali zakup državnega zemljišča je treba predložiti pristojni šumski upravi z dokazili, da je prosilec dobrovoljec, invalid, brezstanovalec ali siromašen delavec z večjo družino. Če šumska uprava prošnjo odbije, se more prosilec pritožiti na ministra za šume in rude.

Društvo Merkur in njegova bolniška blagajna v novi upravi. Na zadnjem zboru delegatov tega društva so doživeli socialistični nameščenci hud poraz. Njihova lista je dobila le okrog 1800 glasov, dočim je dobila druga lista okrog 10.000 glasov. S tem so izgubili marksisti »Merkurja«, ki so ga nameravali popolnoma preosnovati v svojem duhu in mu dati le značaj bolniško-nezgodne zavarovalnice.

V Avstriji hitlerjevci nadaljujejo z bombnimi napadi. Vlada se na vse načine trudi, da to opustošenje in žrtve prepreči. Ministrski svet je sklenil razpustiti oddelke SA in SS, kakor tudi vsako delovanje v narodno socialistični stranki. Vlada je razpustila tudi zvezo svobodomiselcev.

Kaj je prinesel Dollfuss iz Rima. V času Dollfussovega bivanja v Rimu je bil podpisan sporazum Avstrije z Vatikanom, ki urejuje vse odnose med cerkvijo in državo. Z njim je končoveljavno rešeno vprašanje imenovanja škofov in drugih cerkvenih dostojanstvenikov, nadalje katoliški cerkveni zakon in vprašanje prazniškega počitka. V Inomostu bo sedež nove škofije, Gradščanska postane apostolska prelatura. — Svoje bivanje v Rimu je porabil kancler tudi v to, da je končno uredil zadevo avstrijskega posojila. Italija dovoli Avstriji posojilo 38 milijonov šilingov. — O pogovorih glede zunanje politične smeri naše države ni javnost izvedela točnih vesti.

Hitler je začel preganjati in zapirati bivše voditelje centra. Tako je bil aretiran Bolz, predsednik bivše württemberske vlade. Sploh igra Hitler v zadnjem času čudno vlogo in vse bolj kaže, da se ne bo držal svojih izjav ter spoštoval kulturno in cerkveno svobodo. Za nemške katoličane prihajajo zopet časi, ki so jih doživljali za vladanja železnega kanclerja Bismaroka. Kljub vsem izjavam, da se podredijo, bo narodni socializem začel s kulturnim bojem. Za nemške katoličane eno razočaranje in preizkušnja več.

ne pa demagoških frazerjev, kakršne srečavamo v »Delavcu«.

Jugoslovanska strokovna zveza je bila in bo vedno za enotnost delavstva, nikdar pa ni in ne bo priznala, da ima monopol za enotnost le marksistična organizacija. Delavstvo kemične tovarne se ni organiziralo zato, da se bori proti delavstvu, ki je organizirano v marksistični organizaciji, temveč zato, da štiti svoje gnotne in socialne interese v podjetju in drugod. Strokovna skupina kemičnih delavcev je pripravljena na vsak skupni nastop v borbi za pravične delavske zahteve, pa naj bo to marksistična ali kaka druga organizacija. Če se sodrugi marksisti bojijo, da bodo interesi delavstva trpeli, ker je organizirano v dveh organizacijah, jim svetujemo, da svojo organizacijo likvidirajo, ker je večina delavstva organizirana v JSZ. Pisec v »Delavcu« sam priznava, da smo prišli prav ob dvanajsti uri, to se pravi, da je bil skrajni čas, ker sami že zdavnaj niso bili več kos nalogi, kar je pa glavno, niso imeli nobene zaupanja v delavstvo. Jugoslovanska stro-

Zakon proti begu kapitala iz Nemčije. Ostratega zakona, ki bo kmalu izdan v Nemčiji, bodo občutili vsi tisti nemški kapitalisti, ki do 21. avgusta ne bodo oblastem prijavili svojega denarja, naloženega v inozemstvu ali prijavljajo o premoženju napačne podatke. Najvišja kazen je zapor do 10 let.

Dve vodstvi nemške socialne demokracije. Skupina socialistov, ki so pobegnili iz Nemčije pred Hitlerjevo diktaturo, je osnovala v Pragi novo vodstvo nemške socialdemokratske stranke in sklenila, da se s tem izvrši prenos sedeža stranke iz Berlina. Tako sta nastali dve vodstvi, ker je vodja nemških socialistov Löbe izjavil, da ostane vodstvo stranke v Berlinu.

Svetovna gospodarska konferenca je v zastoju. Največje težave dela konferenci stabilizacija dolarja. Ameriški delegat je odpotoval v Ameriko, da dobi v tem pogledu nova navodila. Tudi z znižanjem carin baje ne bo nič. Pravijo, da je to samo načrt ameriških gospodarskih strokovnjakov, o katerem pa more biti govor šele potem, ko bo končana stabilizacija dolarja. Videti je, da se nikomur ne mudi, saj je za kratek čas dobro poskrbljeno z različnimi banketi in drugimi razvedrili, gospodom delegatom denarja pa tudi ne manjka.

Bučne demonstracije so priredili na Reki fašisti proti Jugoslaviji ob priliki podpisa pakta štiri-rih velesil, ki je baje Mussolinijeva zamisel. Demonstranti so pridrli do mejnega mostu, ki vodi na Sušak.

Po občnem zboru

Pokojninskega zavoda

Vsakega zavarovanca Pokojninskega zavoda zanima, kako se upravlja imovina, ki naj zagotovi njegovo starostno preskrbo.

Na predvečer obč. zbora Pokojninskega zavoda je zborovala delegacija nameščencev v Delavski zbornici. Tov. Svetek in Lovšin sta pojasnjevala sedanje razmere v zavodu. Zavod je imel v tem letu tudi revizijo po ministrstvu soc. politike in narodnega zdravja. Kaj je ugotovila komisija, nam ni znano, časopisje je poročalo, da je vse v redu in da uprava ni zagrešila kakih nepravilnosti. Nameščenska delegacija je mnenja, da se uprava vse premalo naslanja na strokovne organizacije, katere naj bi bile v tesnejšem stiku z zavodom, in je izrazilo željo, da se ta stik vpostavi. Važna je tudi konstatacija, koliko stane uprava. Predsednik ima redno mesečno plačo Din 6000, člani upravnega odbora pa po Din 1400 do 1500. Glede potnin in dijet se bo napravil po nasvetu komisije pravilnik in predložil prihodnjemu obč. zboru. Po zakonu mora zavod imovino nalagati v državne papirje, nepremičnine itd. Želimo, naj zavod predvsem omogoči svojim zavarovancem stavbne kredite, ker se nam zdi, da je v teh denar najsigurneje naložen. Pri visokih lastnih stavbah je vsekakor večji riziko kot v primernih posojilih zavodovih zavarovancev! Bilančni račun s pojasnilom bo vsakemu članu na razpologo pri Pok. zavodu. Glavno pa je, tako avtonomen zavod mora biti vsakih pet let temeljito prerešetan v volilni borbi. Tu se da članstvu neposredna prilika, da poveri upravo svojim izvoljenim delegatom. Najbolje bi bilo, da bi se upravni odbor po preteku poslovne dobe moral že po statutu menjati. Vsakih pet let novi ljudje v upravni odbor!

kovna zveza ni kemičnemu delavstvu dosedaj ničesar obljubovala, pač pa je dala delavstvu zagotovilo, da bo storila vse, kar bo v njeni moči, da zaščiti gnotne in socialne interese delavstva. Sodruga marksiste pa prosimo, da nam pri tem delu ne delajo ovir. Uverjeni smo, da je celokupno kemično delavstvo za to, le par zagriženih hujskačev in pa sodrug —In so proti temu. Koliko pa je našim marksistom na tem, da se delavstvo enotno organizira, pa se najlepše vidi iz enotnosti njihovih sindikatov, ki so sami v sebi razbiti na nešteto frakcij. Sodrugom marksistom povemo še to, da se pošteni pokretaši ne bojijo poštenih sodelavcev, še manj pa kontrole. Demokratov in teroristov v eni in isti osebi pa krščansko socialistični pokret ne pozna. Če ste oznanjevalci svobode, potem priznajte svobodo delavstvu, da se organizira v katerikoli strokovni organizaciji. Za nas je glavno, da je delavstvo organizirano, ker smo zastopali vedno stališče, da je delavstvo organizacija in da bo ono prej ali slej pomedlo z laži-demokrati. S tem bo tudi delavstvo postalo enotno.

Ne nasedajmo iluzijam

Pod tem naslovom je izšel članek v »Delavcu« z dne 10. junija. Ne bom se spuščal v podrobnosti tega članka, samo par vrstic moram omeniti, ki se tičejo nas krščanskih socialistov.

Članek pravi: »Popolnoma napačno pa je mnenje, da se da socialne oziroma življenjske pogoje izboljšati in osvojiti s politiko, ki jo vodijo krščanski ozir. narodni socialisti.« Vprašanje je sedaj, v čem se mi kršč. socialisti ločimo v politiki od marksistov. Marksisti gotovo menijo, da je vera kakšna politika. Če smo mi svoje strokovne organizacije postavili na trden temelj, katerega ne zlomi ne burja ne vihar, to vendar ne sme biti hudo našim marksistom. Krščanska vera nam vendar ne brani, da bi radi tega ne mogli vršiti borbe, ki je za delovno ljudstvo potrebna. Ravno nasprotno, vera nas uči, da je ta boj naša dolžnost.

Meščansko časopisje piše, da danes delavsko gibanje razpada, omenja med drugim člankar. Katero časopisje to piše? Mogoče ravno tisto, ki se ga sodruži najbolj oprijemajo, to je glavni dnevnik Dravske banovine, kakor se sam imenuje. Vaša dolžnost, sodruži, je, da svoje člane poučite, naj ne kupujejo takega časopisja in ne podpirajo onih, ki namenoma širijo vesti o razbitih delavskih pokretih. Priporočali bi Vam, da tudi Vi svojo politiko pokrenete malo drugače, kakor v zadnjem času. Ne obračajo Vam trezno misleči sodruži zastoj hrbta. Toliko danes, mislim da zadostuje! — Industrijski delavec.

Mladina poroča

Zagorje ob Savi. Zadnji sestanek je bil zelo dobro obiskan in tudi material je bil v splošnem zelo posrečen. Fantje so z njim zelo zadovoljni. Največ debate je bilo pri vprašanju delavske kulture in važnosti svetovne gospodarske konference v Londonu, ki pa, kakor se zdi, ne bo imela zelenih uspehov ter se bo končala na raznih banketih. Obravnavali smo tudi poročilo skupščine glavne bratovske skladnice v Ljubljani. Zanimiva

je bila tudi debata o shodu katoliških žen in deklet v Ljubljani, ki zavzemajo odklonilno stališče napram marksističnim in liberalnim ženskim društvom v vprašanju odprave človeškega plodu. Tudi mi smo odločno proti nastopanju slednjih, ker s tem naš socialni problem še ni rešen in tudi rešen ne bo. Treba je obrniti našo borbo v drugo smer, potrebne so nam močne strokovne organizacije, potom katerih si moramo izboljšati naš gmetni položaj. Našega bednega položaja niso krivi nedolžni otročiči, pač pa nosi na njem krivdo krivični kapitalistični družabni red. Dokler se bo po svetu uničevalo žito, kava, mleko, bombaž itd., bi človeštvo ne smelo trpeti pomanjkanja. Zato je potrebna odločna borba proti krivičnemu družabnemu redu. V nov družabni red se mora zanesti krščanski duh, duh krščanske vzajemnosti in ljubezni! Le tedaj moremo pričakovati boljših časov. S tem so naši fantje pokazali, da znajo ceniti to, kar je najdražje, ker borba bo mogoča le zdravemu in močnemu rodu. Vsako prohibicijo odklanjamo z našega kršč. soc. stališča. Prav dobro nam je podal ta referat tov. Oton Dolar. Živi borbal!

Zalog. Mladinski odtok strokovne skupine v Zalogu je imel v petek 16. junija pri g. Cirilu Požaru svoj drugi sestanek, ki se ga je udeležilo 24 agilnih fantov. Na sporedu je bila deklamacija in predavanje o strokovnih organizacijah, ki ga je imel tov. I. Pangaršič. Gradivo smo dobili od centrale. Po predavanju se je razvila precej živahna debata. Članstvo je izrazilo željo, da se organizira izlet na Golico in sicer 9. julija t. l., obenem pa ogleda največja kovinska industrija na Jesenicah. Pogovorili smo se o članarini in o našem listu. V juniju smo sklenili prirediti še en sestanek, nakar smo se vsi razšli s sklepom, da na prihodnji sestanek pripeljemo vsak še po enega člana.

To in ono

Zagorje. V nedeljo 18. junija so imeli zborovanje bivši bojevniki svetovne vojne pri Sv. Urhu, na prijaznem gričku nad Zagorjem. Kljub skrajno neugodnemu vremenu se je vendar zbralo okrog 1200 ljudi in tako pokazali sočuvstvanje do pre-

minulih vojnih tovarišev. »Zveza bojevnikov«, ki je priredila to spominsko slavlje, je odločno proti vojni in zavzema stališče miru, mir in ljubezen naj vladata med narodi. Sveto daritev je imel č. g. Raje iz Trbovelj. Imel je tudi krasen in pomenljiv nagovor na vernike, kar mu je bilo tem lažje, ker je bil kot vojni kurat sam priča vojnim grozotam. Slavlje so povzdignili še zagorski cerkveni pevci. Le škoda, da vreme ni bilo ugodno, ker v tem primeru bi bila prava manifestacija za mir.

Trbovlje. Nekdo, ki mu ni po volji, da »Delavska pravica« piše v zaščito delavstva, se je oglašil s prav nedolžno notico v »Delavcu« z dne 10. junija št. 11 in se huduje, češ da naš list piše o šušljanju stvari, katera delavstvo razburja, in pokaže na dvojne zaslužkarje po tovarnah v današnji krizi. Iz odgovora sklepamo, da je imela »Pravica« docela prav, ker če nič ni, nihče ne odgovarja. Informacije pa nismo dobili od onega, na katerega pisec članka v »Delavcu« namigava, ampak prav iz vrst skupine pisca, je to oni, kateremu niso všeč nepravilne stvari, pa naj se šušlja ali sklepa. To v pojasnilo Radi sklonjenih glav naših ljudi pa tole: Vsakemu glava klone prej nego nam. Zadovoljni smo, da jih dvigate najprvo svojim, da jih ne bo treba nam.

To je mogoče le v Trbovljah. Na dan Telove procesije sta igrala dva kluba na občinskem igrišču v času procesije. Da taka igra ni brez hrupnega vpitja, ni treba poudarjati, da pa je to motenje verskih obredov, je vsakemu jasno. Take stvari, ki žalijo čut katoličanov, smatramo kršč. socialisti za nedopustne.

Socialna in gospodarska politika

Naša brezposelnost

Meseca marca letos je iskalo v Jugoslaviji pri borzah dela delo 50.647 brezposelnih. — V istem mesecu so imeli okrožni uradi zavarovancev 469.450, nameščenke blagajne 27.116, SUZOR torej 496.566, okrog 12.000 manj ko lani v istem mesecu.

Upton Sinclair:

DOLARJI

roman

Mirno, idilično življenje — a za Jeda malce nezanimivo in to iz preprostega razloga, ker ni več dobival dragocenih migljajev za Wall-Street*. Stari Walter Ewarts je z družino odšel v Kalifornijo, kjer so osnovali v razkošnem hotelu, v čigar veži se je nahajalo neizogibno ugodje mešetarske pisarne z brzojavom in stalnim poslovanjem, da je stari gospod lahko vse dopoldne sedel tam in zasledoval gibanje papirjev na borzi. Zdaj ni več prihajal v Warrennerjevo sobo in Jed bi bil poletje prav tako lahko preživel v brezsončni Antarktiki.

Tudi mr. Claude junior in njegova žena sta odpotovala. Saj človek res ne bi smel od elegantnih ljudi pričakovati, da bodo svojo obleko in svojo polt izpostavljali pošastnim učinkom poletja. Mr. Clive Warrenner, oče Claudeja juniorja se je vrnil iz Evrope, a ni prišel v Mountain City. Pisal je, da se mu zdi, da finančni položaj zahteva združitev nekaterih podjetij, ki jih on nadzira, in mora zato ostati blizu New Yorka, dokler bodo sestavljali pogodbe. V kolikor bi ga oče potreboval doma, bo poletno bivališče predstavil v New Port. Mr. Clive je imel tam, kakor je Jed zvedel od tajnika Jermina »hišico« — in Jed je moral svoj pojem o smislu te besede znatno popraviti, ko je čul, da je tajnik bral iz pismo, da imajo v hiši trenutno dvanajst gostov.

Očitno je bila strast mra. Cliveja, da je rad gradil velike hiše in jim potem dajal prav skromna imena. Dve ali tri ure od Mountain Cityja je imel »tabor«, v katerem je to poletje stanovala ena od njegovih hčera. V Miami na Floridi je imel »bungalow«* in vsako zimo se je za nekaj mesecev peljal tja. Njegova žena je morala povsod, kamor

* Wall Street je newyorška ulica, kjer se nahajajo vse velike banke, borza, podjetja in kjer se vrši ves denarni promet in trgovina Amerike ter v precejšnji meri vsega sveta.

* Hiša na deželi, vila.

sta prišla, imeti svojo hišo, ker ni mogla živeti z drugimi ljudmi po hotelih. Zdaj, ko je njen mož imel toliko posla po Evropi, je nameravala zgraditi v Parizu veliko hišo; kupiti je nista mogla, ker ni bilo v Parizu nič modernih hiš. Vsaj tako je mimogrede trdila v svojih opombah žena Claudeja juniorja.

Jed Rusher, ki je napenjal ušesa, je izvedel, da moderni človek svojih poslov nič več ne opravlja v pisarni, ko je že zadosti velik gospod, hoče, da prihaja posel k njemu in »razpravlja« v svoji knjižnici ali pa ko igra billard ali golf. Včasih je potrebnih samo nekaj besed, včasih le znaka cene, človek si zapiše nekaj številčk v beležnico in potem skrbi tajnik, da se dovrše listine, notarji jih pregledajo in pridejo k dinnerju, po jedi pa se zvečer pomenijo o vseh rečeh. Jed je take stvari lahko pogosto opazoval v Warrennerjevi sobi; videl je, kako so tako »naredili« stotisoče dolarjev. To mu je močno imponiralo in sklenil je, da bo tudi on užival življenje s prav tako kraljevsko mirnostjo.

III.

Wallace J. Macy je zasnoval sijajen naselitveni načrt ob Kataholinskem jezeru v Cañonu Eureka, sredi gorovja, nekaj nad sto milj od Mountain Cityja. Do jezera je možno priti v slabih dveh urah iz središča Mountain Cityja — je razglašal v ponosnem preziru državnih prometnih naredbah. Ni oglašal v postranskem tisku, preskrbel si je članeke sezname odličnih klubov in na te naslove poslal tupatam bogato ilustriran cenik zemljiške družbe Katahdin, ki je bila baje združeno podjetje. (In to bi najbrž tudi res bila, brž ko bi mr. Macy srečno končal svojo prodajno akcijo). Ni pozival ljudi, naj kupijo to ali ono zemljišče, ampak povabil jih je, naj bodo tako prijazni in se dajo v odličnem in elegantnem klubu sprejeti in pogostiti; če je kdo namignil, da bi ga utegnila stvar zanimati, se je pripeljal orjaški avto, ki ga je vodil kak »prodajni kanon«,* in po kosilu si lahko zdrvel do jezera in bil za dinner spet nazaj.

* Dober mešetar.

Čitaj in nabiraj nove naročnike za »DELA VSKO PRAVICO«!